№ 293. Sobota 22. Grudnia 1855. Rok Gazecie 45.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLAD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Szwajcarya. — Włochy. — Rosya. — Turcya. — Azya. — Z teatru wojny. — Doniesienia z ostatniej poczty. Wiadomości handlowe. — Kronika.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Dama pałacu i orderu krzyża gwiaździstego *Izabella hrabina Rusocka* złożyła w prezydyum c. k. Namiestnictwa obligacyę indemnizacyjną na sto złr. wraz z kuponami na rzecz lwowskiego zakładu ochrony małych dzieci.

Oddając ten dar na cel przeznaczony, poczytuje sobie prezydyum Namiestnictwa za przyjemny obowiązek wyrazić Dawczyni najczulsze podziękowanie. — Lwów, 16. grudnia 1855.

Wielmożny Jan Żurakowski, właściciel dóbr w obwodzie Stanisławowskim i Czortkowskim złożył w c. k. prezydyum Namiestnictwa kwotę dwóchset złr. m. k., przeznaczając z tego sto złr. na lwowski instytut głuchoniemych, drugie zaś sto złr. na zakupienie jednej gal. obligacyi indemnizacyjnej na 100 złr., którą przeznacza na pomnożenie funduszu lwowskiego zakładu ochrony małych dzieci, przewyżkę zaś pozostającą po zakupnie rzeczonej obligacyi ofiaruje na zakład „Dam dobroczynności."

Oddawszy te dwieście złr. m. k. na cel oznaczony, czuje się c. k. prezydyum Namiestnictwa zobowiązanem wyrazić szlachetnemu Dawcy za ten hojny dar najczulsze podziękowanie. — Lwów, 17go grudnia 1855.

Sprawy krajowe.

Lwów, 21. grudnia. Rada gminy stołecznego miasta Lwowa uchwaliła na posiedzeniu plenarnem dnia 20. b. m. jednogłośnie przez aklamacyę: *„wyrazić przez gazety krajowe w imieniu całej ludności miasta publicznie najczulsze podziękowanie wszystkim lekarzom Lwowskim za pełną poświęcenia gorliwość w ratowaniu chorych na cholerę podczas epidemii w roku 1855."* Te wyrazy uczucia wdzięczności odbiorę lekarze lwowscy za pośrednictwem *krajowego Radzcy medycynalnego Doktora Strańskiego*, który przodkując przykładem w ratowaniu innych sam w końcu zachorował na epidemię.

Prezes c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego ma zaszczyt podać do wiadomości, że w wykonaniu 52 §. ustaw, 20ste ogólne zgromadzenie półroczne z wystawą zbóż, owoców i warzyw połączone, odprawi się we Lwowie w d. 7, 8. i 9. lutego 1856 r. o godzinie 10. zrana w gmachu Zakładu nar. im. Ossolińskich, na które szanownych członków Towarzystwa niniejszem uprzejmie zaprasza. Przedmioty, które na posiedzeniach rzeczonego Zgromadzenia rozbierane będą, zawarte są w następujących pytaniach:

1) Jaki sposób jest najlepszy urządzania gnojowni na folwarkach w naszym kraju, mając wzgląd na nasz klimat i na łatwość wywozu oborniku?

2) Jakie robiono spostrzeżenia nad zarażeniem czyli zawianiem pszenicy, a mianowicie, w której epoce wzrostu pojawiają się pierwsze oznaki tej choroby, czy pojawiają się pierwej na źdźble czy na kłosie, czy zjawianie się, wcześniejszy wybuch, naglejszy postęp choroby zależą od pewnych wpływów klimatycznych, lub też od przyrodzonego albo przez kulturę nadanego składu chemicznego, lub też nareszcie uprawy mechanicznej roli?

3) Jakie środki podaje doświadczenie do wytępienia bodaków (Onopordon acanthium) w roli i do zapobieżenia wschodzeniu onych? jaki rodzaj uprawy, jaki nawóz, jaki płodozmian najwięcej się przyczynia do rozkrzewienia się tego chwastu, a przeciwnie jaki onemu zapobiega? czyli i jaki wpływ wywiera pod tym względem rodzaj bydła pasanego na [illegible]

4) Jakie [illegible] ze doświadczenia z robieniem siana brunatnego i [illegible] zynosi takie siano w porównaniu z sianem zwykłym [illegible] dzonem?

5) W jakic[illegible] podział na wyłączną własność, a następnie uprawa pługowa wspólnych dotąd pastwisk staje się pożądaną, a w jakich użytkowanie wspólne z takowych przez spasanie bydłem okazuje się pożyteczniejszem?

6) Obok młocarni piątrowych do niedawnego czasu zwykle używanych, weszły w używanie młocarnie tak zwane półpiętrowe i bezpiętrowe, które z nich okazały się najpożyteczniejszemi ze względu na dokładność omłotu, oszczędzenie siły roboczej, trwałość i łatwość naprawy, oszczędzenie miejsca w budynku?

7) Czyli który z Szanown. Członków na wystawie w Paryżu zauważał nowe lub poprawne narzędzia gospodarskie, któreby z korzyścią do kraju sprowadzać lub tu w miejscu wyrabiać można? przyczem pożądanąby była wiadomość o doświadczeniach zrobionych narzędziami może już ztamtąd sprowadzonemi.

We Lwowie dnia 15. grudnia 1855.

(Poczta wiedeńska: Nowiny dworu. — Ustawa przemysłowa w trakcie. — Mianowania. — Kwota obcych pieniędzy papierowych. — Ogłoszenie gubernatora banku. — Austr. reforma mennicza i projekt zaprowadzenia jednostajnej monety w Niemczech.)

Wiedeń, 16. grudnia. Jej Mość Cesarzowa była przedwczoraj w teatrze opery z Jego Mością Cesarzem i powitana z wielkiem uniesieniem radości. Oboje Ich Mość Cesarstwo byli widocznie wzruszeni tem serdecznem przyjęciem.

Projekt nowej ustawy przemysłowej przedłożony teraz pod obradę izb handlowych jest dziełem ministra Toggenburg. Ten nowy już trzeci projekt różni się zupełnie od pierwszego z roku 1850 i drugiego z r. 1854. Ogłoszenie nowej ustawy przemysłowej nie nastąpi zapewne przed jesienią.

— Jego c. k. Apost. Mość raczył najwyższem postanowieniem z 11. b. m. mianować najłaskawiej w miejsce do czasu pensyonowanego radzcy nadwornego Leopolda *Sacher-Massoch'a*, przełożonego dyrekcyi policyjnej w Inspruku, radzcę rządowego Józefa *Waneczek* dyrektorem policyi w Gradcu, a opróżnioną przez to posadę radzcy rządowego i dyrektora policyi w Inspruku nadać najłaskawiej wraz z systemizowaną płacą radzcy policyjnemu przy wiedeńskiej dyrekcyi policyjnej i radzcy gubernialnemu Janowi *Lorensi*.

— Znajdujące się w obiegu niewylosowane (węgierskie) drobne pieniądze papierowe (Münzscheine) wynosiły z końcem listopada 1855: 8,234.781 złr.

— Jak wiadomo, podjął się bank narodowy przeprowadzić subskrypcye na akcye c. k. uprzywiliowanego instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu. Chcąc zamiaru tego dopełnić bez doznania przerwy w zwyczajnych czynnościach bankowych, potrzeba było pod względem właściwości gmachu bankowego nowego urządzenia.

Już na kilka dni przed 10tym grudnia, terminem rozpoczynającym subskrypcyę publiczną, dozwolono znanym przemysłowcom i firmom subskrybować za złożeniem kaucyi w efektach.

Za tem poszło, że począwszy od 10go grudnia można było na skalę bardzo rozległą przypuścić do subskrypcyi wszystkie klasy ludu. Ścisk też był nadzwyczaj wielki i nad wszelkie oczekiwania.

Ludność tutejsza okazała przy tem, jak wielce jej chodzi o zachowania spokojności i porządku, z drugiej zaś strony, a mianowicie ze strony publicznych władz bezpieczeństwa i wojska — oglę-

dność, poważne zachowanie się i zimna rozwaga. Nie było żadnego nieporządku i nieprzyzwoitości, chociaż tysiące mieszkańców cisnęło się ulicami. W zamiarze więc przypuszczenia w dniu już ostatnim do subskrypcyi tych przemysłowców znakomitszych, których dla spokojniejszego ułatwienia sprawy na ten dzień zamówiono, obwieszczono publicznie z wyższego rozkazu, że w sobotę 15. grudnia zamknięto już subskrypcyę, która wprzód przez całych pięć dni dostępną była dla wszystkich klas ludności.

Wypadek subskrypcyi jest nad wszelkie spodziewanie pomyślny i dowiódł jak najwyraźniej o tem, że zamiar fundatorów instytutu co do wzbudzenia jak największego udziału u wszystkich klas ludności, powiódł się im zupełnie. Od początku bowiem subskrypcyi aż do jej zamknięcia, w sobotę o godzinie 6. wieczór, podpisano około 644,666.000 złr. i ułatwiono się przytem w sposób należyty z 25.076 w szczególności stronami.

Wiedeń, 15. grudnia 1855.

Józef Pipitz, gubernator banku.

— Rozmaite dzienniki, pisze *Austrya*, przynoszą wiadomość, że najnowsze propozycye austryackie względem konwencyi menniczej z rzeszą niemiecką zawierać mają *znaczne kocesye* w porównaniu z zasadami jakich się trzymał rząd austryacki na konferencyi menniczej w Wiédniu. Wiadomość ta potrzebuje objaśnienia, by zapobiedz mylnym wnioskom lub nieporozumieniom. Krótki rozbiór dostatecznym będzie do wyjaśnienia rzeczywistego stanu kwestyi menniczej i głównych jej punktów.

W chwili kiedy Austrya wszelkie robi przygotowania, by przywrócić walutę pieniężną, ważną a oraz konieczną jest rzeczą z góry ustanowić zakwestyonowaną walutę i w ogóle nasze stosunki mennicze tak uporządkować, ażeby dawniejsze zawikłania i niedogodności zostały uchylone. Chcąc ażeby c. k. bank narodowy znowu jak dawniej wypłacał gotówką, potrzeba między innemi stałego uregulowania naszych stosunków menniczych, inaczej bowiem pomieniona wypłatu znowu mogłaby być przerwaną lub doznawałaby dalszej zwłoki. Na tem zasadza się obec[illegible]westyi menniczej w Cesarstwie.

W rozwiązaniu tego problemu g[illegible]unkta należy mieć na względzie.

Przedewszystkiem i głównie zalez[illegible] wzgląd na własny narodowo-ekonomiczny interes Austryi. W tym względzie objawiły się dwa różne zdania, które jednak nie są zupełnie sprzeczne, owszem prędzej lub później pogodzić by się dały. Jedni mianowicie są za niezwłocznem ustanowieniem waluty złota miasto dotychczasowej waluty srebra; drudzy zaś sądzą, że czasy obecne nie sprzyjają podobnej nagłej reformie, chcą przeto, ażeby tymczasem jeszcze zatrzymano walutę srebrną, ale zarazem żądają, ażeby za pomocą utworzenia handlowej monety związku niemieckiego w złocie przysposobiono powszechne przejście do waluty złota na wypadek, gdyby ze zmianą stosunków, mianowicie przez ustalenie się zachwianego obecnie stosunku kosztów produkcyi i wartości w obec złota i srebra, waluta złota praktyczniejszą się okazała od dotychczasowej waluty srebra. To drugie zdanie według nas trafniejsze a nawet z powodów przeważnie praktycznych jedynie odpowiedne potrzebie.

Drugi główny punkt w rozwiązaniu toczącej się kwestyi menniczej odnosi się do porozumienia z Rzeszą niemiecką w tej ważnej sprawie. Ale i w tym względzie rzecz sama przez się przemawia za walutą srebra niemniej jak za przyjęciem stopy menniczej, któraby jak w najdogodniejszym stosunku zostawała z obydwoma głównemi systemami menniczemi w Niemczech. Z wyjątkiem Bremy, gdzie odrębne zachodzą stosunki handlowe, istnieje we wszystkich państwach niemieckich waluta srebra, i w żadnem z tych państw nieobjawiła się potąd najmniejsza skłonność lub potrzeba zmiany w tym względzie, zwłaszcza w obec teraźniejszej chwiejności ceny złota. Miałaż by więc Austrya uczynić sama jedna krok podobny, przeciwny równie własnemu interesowi ekonomicznemu jak i pożądanej handlowo-politycznej jedności z Rzeszą niemiecką? Podobny krok byłby tylko nową przeszkodą w dokonaniu rozpoczętego dzieła tej jedności handlowej. Innych więc, skuteczniejszych trzeba środków do osiągnienia tak ważnego i tak pożądanego celu.

Inne też względy przemawiają dość stanowczo za utrzymaniem nadal waluta srebra w państwie austryackiem.

Jeżeli się niemieckie systemy mennicze dadzą stosownie i dokładnie pogodzić z systemem austryackim, natedy zgodność taka tylko najkorzystniejszy wpływ wywrzeć musi na zupełne przywrócenie naszej waluty. A to nie tylko dla tego, iżby podobne uregulowanie mennicze znacznie poparło i ułatwiło wzajemny obrót handlowy, ale uchyliłoby niedogodność wynikającą z przetapiania naszej srebrnej monety za granicą, a tem samem rozszerzyłby się znacznie dla obydwóch stron obieg pieniędzy. Przy jednostajnie uregulowanym systemie menniczym musiałyby na przykład nasze wyższe banknoty mieć swobodny obieg w północnych państwach niemieckich, tak dobrze jak saskie asygnacye skarbowe lub dessauskie kartki bankowe. Rzecz pewna, że niemieckie zjednoczenie mennicze z czasem za sobą doprowadzi do jedności zasad, według których wydawane być mają papierowe pieniędze państwa, i na mocy których banki upoważnione są do emisyi banknotów. Po niemieckiem zjednoczeniu menniczem nastąpić musi prędzej lub później niemieckie *zjednoczenie kredytowe i bankowe*. Ten cel jednak nieda się osiągnąć, jak niektórzy radzili, za pomocą utworzenia „banku związkowego państw środkowej Europy,“ ale jedynie, tak jak w Ameryce północnej, przez zaprowadzenie *systemu wolnych banków*.

Ameryka.

(Stan rzeczy w Nowej Grenadzie. — Nowy prezydent republiki Nicaragua.)

Korespondencya pruska zawiera wiadomości z Nowej Grenady sięgające po dzień 9. listopada. W tym kraju panuje zupełne rozbrojenie, armia, przed pół rokiem jeszcze liczyła do 15.000 żołnierza, składa się teraz zaledwie z 370 ludzi. Wojskową załogę w państwie Panama zniesiono zupełnie, Kartagena zaś najsilniejsza warownia południowej Ameryki, którą Hiszpanie kosztem 59 milionów talarów otoczyli 27 basztami na kamiennych posadach, a którą oprócz tego broniło 230 dział najcięższego kalibru, przystała być, na mocy najnowszych rozporządzeń z Bagoty, warownią. Dekretem gubernatora prowincyonalnego P. J. Sanchez z d. 9. października zmniejszono załogę twierdzy na 2 kompanii artyleryi, które zaledwie 90 liczyły żołnierzy. Działa sprzedano hurtem, 12 zaś mosiężnych na wagę. W twierdzy samej pozostało tylko 21 lekkich dział. Dziewięć północno-amerykańskich okrętów obładowało się tak zakupionemi działami, że trzy z nich osiadło na dnie morskiem jeszcze w obliczu miasta. Wszystkie inne działa obronne warowni sprzedano także hurtem, co zaś nie można było sprzedać pozostawiono zniszczeniu. Odpowiedź podobna na czynne przegotowania wojenne i ciągłe pogróżki państw ościennych jak Wenezuela, Peru i Ecuador wydaje się zupełnie niepojętą.

— Dnia 30. października odbyła się instalacya nowego prezydenta Nikaraguy, Don Patrichio Rivas. Walker mianowany został jenerałem brygady i naczelnym dowódzcą sił zbrojnych republiki.

Hiszpania.

(Założenie Lloydy w Barcelonie. — Bieżące. — Depesza telegraficzna z 13. grudnia.)

Gazeta madrycka z d. 9. grud. zawiera dekret upoważniający miasto Barcelonę do założenia Lloydy, ogłasza także nowe prawo sanitarne, tudzież taryfę, według której oznaczać się będą na portach kwarantannych należytości za wstęp do kwarantany. — Inżynier Castro zrzekł się na rzecz rządu przyznanego mu przewileju za wynalazek chroniący pociągi kolei żelaznej od niebezpiecznego zetknięcia. — Na San Antonie małej wyspie przy zielonym przylądku panuje tak okropny niedostatek, że na 30.000 mieszkańców ulega dziennie 25 do 30 śmierci głodowej.

— Depesza z Madrytu z dnia 13. grudnia tak opiewa: „Podnoszenie się papierów trwa ciągle. Dług wewnętrzny notowano dzisiaj 34 fr. 95 c., zewnętrzny 20 fr. 95 c. — Rząd nie przyjął zaproponowanej mu ze strony ubiegających się o koncesyę do założenia *crédit mobilier* w Hiszpanii, oprocentowanej pożyczki w sumie 500 milionów realów. — Zdaje się, że Kortezy ukończą za dwa dni obrady nad projektem konstytucyi.“

Anglia.

(Poczta londyńska: Stronnicy pokoju, Palmerstona przeciwnikami. — Zapas gotówki w banku. — Dyplom honorowy królowi Siamu. — Nowy tornister. — Zmiany w ajenturze wojennej. — Zakład wygody strojenia się. — Wystawa bydła.)

Londyn, 15go grudnia. Wychodzące w Manchestrze dzienniki podają ciekawą korespondencyę między panem Crawshay, czynnym członkiem przeciw tajnej dyplomacyi a panem Bright znanym członkiem parlamentu i żarliwym stronnikiem Peelitów i przyjaciół pokoju. Jak się łatwo domyśleć można, zajmuje w całej tej pomienionej korespondencyi Lord Palmerston niepoślednie miejsce. W liście swym z 25. września wyraza się o nim pan Bright w następujący sposób: Palmerston jest tym dla średnich warstw społeczeństwa czym Fergus O'Connor był dla proletarzy i robotników, władcą jakiego szuka lud zarozumiały i omamiony. Jak długo obecne usposobienie w Anglii trwać będzie, będzie miał lud w Palmerstonie rząd, na jaki zasługuje. Palmerston jest ministrem, bo wmówił w naród, że sprzyja polityce wojennej i stoi zaporą usiłowaniom pokoju.

— Zapas gotówki banku angielskiego zmniejszył się od 1. do 8go grudnia o 147.529 L. w obiegu, zaś nót bankowych ubyło 394.745 L.

Król Siamu i brat jego domniemany następca tronu mianowani zostali członkami honorowemi towarzystwa azyatyckiego. Wielu już z panujących Monarchów, otrzymali podobny dyplom, a na ostatniem zgromadzeniu towarzystwa, oznajmił sekretarz powody przyjęcia Króla Siamu: „Król jest biegły w języku Pali i Sanskryckim; postąpił także znacznie w angielskim i łacińskim. Książę mówi, według zapewnienia Sir John Bowringa, poprawnie i płynnie po angielsku. Obadwa są obznajomieni z astronomią i umieją obliczać eklipsę; książę, który nosi także tytuł Króla, oddaje się prócz tego nauce chemii i matematyki. Obydwa pisali do Królowej Wiktoryi listy angielskie, które im zaszczyt robią.“ „A nadto: Król zawarł traktat przyjaźni i handlu z Anglią, który Anglikom nadaje prawo nabywania ziemi w Siamie, rządzenia się tam według swych własnych ustaw, nie wspominając już o innych przywilejach, na mocy których otwarte Anglikom zostały bramy państwa Siamu, zamknięte dotychczas nie mniej jak były w Chinach“. — Obydwóch Królów obrano jednogłośnie członkami honorowemi. — Yelverton kapitan parowej fregaty „Arrogaut,“ którego nazwisko podczas zamkniętej właśnie kompanii wspominano często zaszczytnie w depeszach do admiralicyi, przyjął na przyszłą wyprawę baltycką komendę nad oddziałem floty składającym się z 40 łodzi kanonierskich. — Pewien szeregowiec w Woolwich wynalazł tornistrę o stalowych ramach, bardzo wygodną i pakowną. — Słychać, że znajdujące się dotychczas w ręku osób prywatnych ajentury armii będą zniesione, a sprawy ich obejmie ministeryum wojny, czem oszczędzą się znaczne sumy. — Od wczoraj

otwarto w Covent-Garden nowy ciekawy zakład: salon gdzie się będzie można przebierać, myć i ze wszystkiem wystroić. Za wstęp płaci się jeden peny. — Otwarta od wczoraj wielka wystawa bydła jest zdaniem znawców nie tak piękna jak w latach ostatnich. Płacono jednak za woła margrabi of Exeter 100 funtów, a za woła ze stajen księcia Alberta 50 funtów.

Francya.

(Poczta paryska: Zakład dobroczynności w Rouen. — Salle au jeu des pommes. — Medale na pamiątkę wystawy. — Odzież zimowa dla armii. — Trzęsienia ziemi. — Expropryacya w Algierze według ustaw i formy jak we Francyi. — Wykaz banku. — Trupa aktorów do Krymu. — Prace około przekopu Suezu.)

Paryż, 15. grudnia. *Monitor* zawiera dekret cesarski, mocą którego upoważnione jest miasto Rouen nałożyć na siebie podatek nadzwyczajny dla założenia szpitalów i innych zakładów dobroczynnych. Historycznie pamiętna wersalska sala: „Salle au jeu des pommes,“ będzie za wolą Cesarza napowrót otwarta dla wszystkich miłośników gry w piłkę. Mennica paryska bije nieustannie medale na pamiątkę tegorocznej wystawy. Każdy członek cesarskiej komisyi wystawy otrzyma jeden złoty medal. Prezydenci sądu przysięgłego otrzymają po dwa złotych i dwa srebrnych, pojedynczy zaś członkowie tylko po dwa srebrnych medalów. Do Lyonu przywieziono znowu temi dniami znaczną ilość pantalonów zimowych, i rozmaitych żywności dla armii krymskiej. Cały transport wysłano niezwłocznie do Marsylii i Toulonu, a ztamtąd wyprawią zaraz na miejsce swego przeznaczenia. Trzęsienia ziemi, o których donoszono z południowej Francyi, powtórzyły się w niektórych miejscach Algierii mianowicie w Blidah, gdzie po dalekim jakimś huku słyszano grzmot podziemny.

Wczorajszy *Monitor* zawiera dekret, którym rozporządzono, że w Algieryi, jeźli dla wykonania budowli publicznych lub uzyskania potrzebnego materyału potrzebne jest tymczasowe wzięcie w posiadłość gruntów lub ich expropryacya należy względem odnośnego wynagrodzenia postępować według tych samych ustaw i formy jak we Francyi. — Według miesięcznego wykazu banku francuskiego pomnożył się jego zapas metalów (teraz 219 milionów) o 7, a bieżący rachunek skarbu o $1^3/_{10}$ miliona franków, podczas gdy diskonto zmniejszyło się o 41, a obieg banknotów (teraz 593 milionów) o 20 milionów. — W projekcie budżetu na rok 1857 są wydatki ministeryum sprawiedliwości o 56.000 fr., ministeryum państwa o 58.000, a ministeryum nauk i wyznań o 500.000 fr. większe niż w budżecie roku 1856. Etat ministeryum spraw zewnętrznych pozostał niezmienny. — Dyrektorem wysłanej niedawno do Krymu trupy aktorów jest dotychczasowy reżyser trupy cesarskiej w obozach północnych p. Chevreau. Koszta podróży i utrzymania trupy w Krymie pokrywa Cesarz z swej kasy prywatnej, jak to czynił względem trupy w obozach północnych, na którą wydawał miesięcznie po 8000 franków.

Pan Lesseps donosi z Kairu, że internacyonalna komisya prowadzenia kanału przez cieśninę Suez przybyła już d. 18. listopada do Alexandryi, dokąd ją wyprzedził austryacki inżynier Negrelli. Zrobili natychmiast rozmaite wycieczki na wschód i na zachód aż do fortu Marabout i do Ramlé, by oglądać skały i piaski, które się rozciągają do uścia Nilu. Holenderskiego inżyniera Conrad mianowano prezydentem komisyi. Dnia 23. przyjmował ich Wice-król w obozie swoim pod Saidieh, gdzie też widzieli manewry wojsk jego. Komisya uda się najprzód do wyższego Egyptu, potem do Kairu, a ztamtąd do Suez i do Peluse. Tymczasem będą specyalni ajenci przedsiębrać wzdłuż kanału morskiego niewellacye, a inni hydrograficzne studia zatoki Peluse.

Belgia.

(Projekt zakupienia kolei belgijskiej.)

W Londynie utworzyło się towarzystwo w zamiarze zakupienia wszystkich belgijskich kolei żelaznych; oświadczyło się z chęcią płacenia rządowi sześć procent umówionego kapitału i połowę rocznego zysku.

Szwajcarya.

(Pojednanie stronnictw.)

Wielka rada w **Genewie** wybrała członkami rady stanowej (zastępców kantonów przy zgromadzeniu związkowem) przewodźców dwóch wielce nieprzyjaźnych sobie stronnictw to jest pana James Fazy naczelnika radykalistów i p. Pietet de la Rive naczelnika konserwatystów. Przed wyborem przyrzekli sobie oba stronnicy działać wspólnie i zgodnie a tak więc pojednały się w całej Szwajcaryi najprzeciwniejsze sobie stronnictwa.

Włochy.

(Surowe przestrzeganie pory policyjnej. — Przytułki duchowne. — Ministerya Neapolitańskie.)

Rzym, 5. grudnia. Wczoraj aresztowano wielu młodych ludzi, którzy nie przestrzegali od niejakiego czasu przepisanej im godziny policyjnej. Zamiast przestrzegać pory odwiedzali kawiarnie i inne miejsca publiczne. Nowe prawo rzymskie przepisuje za każde podobne przekroczenie surową karę jednorocznego więzienia. — Kongregacya w sprawie swobód kościelnych wystąpi w nowym roku z reformą ustaw o przytułku. Przytułki duchowne, szczególnie klasztory były w ostatnim czasie częścią profanowane niewdzięcznością zbrodniarzy, którym miłość chrześciańska użyczała w nich przytułku i chwilowego bezpieczeństwa przeciw wyrokom sprawiedliwości, częścią przypatrywał się lud ku niewielkiemu zbudowaniu swemu, jak ukryci zbrodniarze z progu schronienia swego szydzili z oddalonych tylko o kilka kroków zbrojnych sług sprawiedliwości. Nowa reforma zamierza utworzyć obszerne rekluzorya dla przyjętych na schronienie.

W Neapolu umarł minister finansów Urso. W gabinecie neapolitańskim znajduje się teraz już tylko jeden minister z portefeuillem, mianowicie Ferdinando Troja, prezydent ministrów i minister spraw duchownych, i jeden minister bez portefeuillu, jenerał Winspeare. Wszystkie inne departamenta stoją pod kierunkiem podsekretarzy państwa, czyli tak zwanych w Neapolu Direttori.

Rosya.

(W. książę Mikołaj w Odesie. — Medale na pamiątkę obrony Sebastopola.)

Odessa, 5. grudnia. W. książę Mikołaj przybył tutaj i wysiadł w pałacu Woroncowa. W ogóle znajduje się tu od niejakiego czasu bardzo wielu jenerałów i wyższych oficerów, którzy odbyli kampanię w Krymie, częścią by się leczyć na rany, częścią zaś by wypocząć po tylu trudach bojowych. — Wydano już medale na pamiątkę bohaterskiej obrony Sebastopola. Dla oficerów złote, a dla żołnierzy srebrne. Na jednej stronie jest napis: „Ku wiecznej pamiątce nieśmiertelnej obrony Sebastopola walecznej armii poświęcony,“ po drugiej zaś „Upominek Ich Cesarskich Mości Mikołaja, niewygasłej pamięci i Alexandra II.“

Turcya.

(Zdrożności Baszi-Bozuków w Adryanopolu.)

O zdrożnościach jakich się dopuścili Baszi-Bozuki w Adryanopolu nadeszły pod dniem 24. listopada niektóre bliższe szczegóły:

Kilka Baszi Bozuków domagało się przed niewielu dniami przemocą wnijścia do wnętrza głównego odwachu francuskiego. Straż wzbraniała im wstępu a rozgniewani Baszi-Bozuki rzucili się z dobytą bronią na wartę, szczęście, że żołnierz zimnej krwi z szczególną zręcznością parował cięcia i bronił się do upadłego.

Gdyby nie roztropność francuskiego sierżanta, który swym ludziom na odwachu strzelać nie pozwolił, byłaby walka daleko krwawszą. Zawiadomiona dość wcześnie jeszcze policya turecka, zapobiegła śpiesznie dalszej swawoli i przywróciła niezwłocznie spokój i porządek.

Azya.

(Powstanie Santalów nie ucichło. — W Audh spokojność.)

Bombay, 16. listopada. Powstanie Santalów uśmierza się wszędzie za pierwszem pojawieniem się siły zbrojnej, i tłumy powstańców pierzchają, byle ich dopaść. Dnia 23. października poddał się jeden z przewodźców Santalskich i wydał Anglikom 60 do 100 łuków wraz z grotami i 12 siekier. Dnia 27. października wkroczyło 50 nieregularnych jeźdźców i 60 ludzi z 37. pułku piechoty do pewnej wioski santalskiej. Nieprzyjaciel ukrył się w gęstwinach i upatrzywszy porę obsypał cały oddział gradem postrzałów z swych łuków. Stanowisko jego przytem było tak silne, że wojsko musiało nawrócić do obozu. Trzech z powstania ujętych rozstrzelano, przytem ku poskromieniu reszty sposobiono się na 15. listopada do nowej wyprawy. W Audh zdaje się panować zupełny już spokój. Wojska królewskie zwyciężyły wszędzie, a naczelnik powstania Ameen Ali poległ w boju.

Z teatru wojny.

Doniesienia z-nad czarnego morza.

(Wzrost miasta Kamieszy i Bałakławy.)

Z **Sebastopola** piszą do *Presse d'Orient* z 24. listopada: „Znaczna część przekopów już zniknęła, a powierzchnia ziemi znów się wyrównywa nietylko w okolicach miasta, lecz i w Sebastopolu. Z floty rosyjskiej nic nie pozostało, i tylko gdzieniegdzie widać jeszcze wystający z morza szczyt masztu okrętowego, jakby pomnik klęski niezmiernej. Upadkiem miasta rosyjskiego wznoszą się miasta francuskie i angielskie w Krymie, a mianowicie Kamiesz i Bałakława. Kamiesz jest już teraz znacznem miejscem handlowem i fortecą, której linie obronne uzbrojone w znacznej części działami ciężkiego kalibru mogą opierać się silnej nawet armii. Wkrótce ukończą i bramy fortecy, która natenczas będzie i od strony lądowej całkiem zamknięta. Również i w Bałakławie wykonali Anglicy prace olbrzymie; port okolono podmurowaniem, jakiego nie ma prawie równego na Wschodzie. Port ten jest teraz prawdziwem rojowiskiem i przedstawia widok nieustających zabiegów ludzkich.“

Doniesienia z ostatniej poczty.

Z **Krakowa** donoszą telegrafem do *Gaz. wied.* pod dniem 15. grudnia: „Pociąg węgli, który wyruszył dziś zrana o godzinie 5. i minucie 35 z Krzeszowic do Krakowa, zetknął się z jadącym ztamtąd do Krakowa pociągiem pasażerów nr. 8. Dwa wagony zostały zgruchotane i 2 osób ciężko ranionych; pewnemu restauratorowi złamało rękę, a jakiemuś służącemu oficera nogę. Śledztwo wytoczono już.“

Paryż, 17. grudnia. Dzisiejszy *Monitor* donosi, że szwedzki ambasador dnia wczorajszego na prywatnej audyencyi doręczył Cesarzowi pismo swego Króla z podziękowaniem za nadane Mu dekoracye. Dziennik urzędowy oznajmia, że w dzień nowego roku Cesarz przyjmować będzie ciało dyplomatyczne, władze i szefów gwar-

dyi narodowej; dnia 2. stycznia nie będzie recepcyi. — Z Konstantynopola donoszą, że Reszyd Basza odzyskał swoje wpływy; armia angielska w Oryencie podzielona będzie na dwa korpusy. *Monitor* donosi, że jenerał Bosquet otrzymał medal wojskowy.

Okręt „Thabor“ przywiózł dnia 15. b. m. do Marsylii wiadomości z Konstantynopola sięgające po dzień 6. grudnia. Według wiadomości nadesłanych tego dnia do Konstantynopola niezaatakował Omer Basza miasta Kutais, ale powrócił do swej głównej kwatery w Redut-Kale. Armia jego liczy 40.000 wojska, ale transport w tej późnej porze roku podlega wielkim trudnościom. Przy odejściu kuryera nieprzybyli jeszcze Egipcyanie do Batum. Górzyste okolice Armenii pokryte są śniegiem. Dywizya wysłana z Erzerum na odsiecz Karsowi nie mogła w żaden sposób zdążyć do celu. Oblężeni spożyli już wszystkie konie, jakie były w twierdzy. Dziennik *Impartial de Smyrne* przyznaje, że wielka panuje obawa o tę twierdzę; upadek Karsu nie jest wprawdzie jeszcze urzędownie wiadomy, ale domyślają się, że twierdza już jest w ręku Rosyan. — Sułtan przyjmował admirała Stewart w osobnej audyencyi. — Kontre-admirał Maussion de Conde mianowany został dyrektorem portu w Kamieszy. Jenerał Campbell i jenerał Eyre mają objąć dowództwo obydwóch korpusów armii angielskiej w Krymie. W Krymie spadł pierwszy śnieg tej zimy.

Berlin, 16go grudnia. Jego Mość Król powrócił wczoraj z Neu-Strelitz a hrabia *Münster* z Petersburga.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Przemyskim.)

Przemyśl, 17. grudnia. Według doniesień handlowych podajemy ceny przeciętne czterech głównych gatunków zboża, jakie były na targach w Przemyślu, Jaworowie i Jarosławiu o 1. do 15. bieżącego miesiąca: korzec pszenicy 14r.49k.—14r.30k.—15r.45k.; żyta 11r.42k.—11r. -11r.; jęczmienia 10r.—8r.30k.—8r.30k.; owsa 5r48k.—5r.33—6r.15k. m. k.

Kurs lwowski.

Dnia 21. grudnia.		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	5	9	5	12
Dukat cesarski	„ „	5	11	5	14
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	55	8	59
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	42	1	43
Talar pruski	„ „	1	38	1	$39\frac{1}{2}$
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	12	1	13
Galicyj. listy zastawne za 100 zr.	bez kuponów	87	10	87	40
Galicyjskie Obligacye indem.	bez kuponów	68	—	68	30
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	76	45	77	30

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 21. grudnia 1855.		złr.	kr.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po	m. k.	—	—
„ przedał „ „ 100 po	„ „	87	30
„ dawał „ „ za 100	„ „	87	—
„ żądał „ „ za 100	„ „	—	—

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 17. grudnia o pierwszej godzinie po południu.

Amsterdam $91\frac{1}{8}$. — Augsburg 110. — Frankfurt 109. — Hamburg $80\frac{1}{2}$ l. — Liwurna - . — Londyn 10.46. — Medyolan $109\frac{1}{4}$. — Paryż $128\frac{1}{8}$.

Obligacye długu państwa 5% $74\frac{3}{8}$ — $74\frac{1}{2}$. Detto S. B. 5% 82 — 83. Detto pożyczki narod. 5% $77\frac{1}{8}$—$77\frac{1}{4}$. Detto $4\frac{1}{2}$% $65\frac{1}{8}$—$65\frac{3}{8}$. Detto 4% $59\frac{1}{4}$ — $59\frac{1}{2}$. Detto z r. 1850 z wypłatą 4% — — —. Detto z r. 1852 4% — — —. Detto Glognickie 5% $91\frac{1}{2}$—$91\frac{3}{4}$. Detto z r. 1854 5% — — —. Detto 3% $45\frac{1}{4}$—$45\frac{1}{2}$. Detto $2\frac{1}{2}$% $36\frac{1}{2}$ — $36\frac{3}{4}$. Detto 1% $14\frac{1}{2}$ — $14\frac{3}{4}$. Obl. indemn. Niż. Austr. 5% 76—77. Detto krajów kor. 5% 69 — 72. Pożyczka z r. 1834 229—230. Detto z r. 1839 $119\frac{3}{4}$ — 120. Detto z 1854 $96\frac{5}{8}$—$96\frac{3}{4}$. Oblig. bank. $2\frac{1}{2}$% $53\frac{1}{2}$ — $54\frac{1}{2}$. Obl. lom. wen. pożyc. r. 1850 5% 91 — 92. Akc. bank. z ujmą 910 — 912. Detto bez ujmy — — —. Akcye bankowe now. wydania — — —. Akcye banku eskomp. 90 — 91. Detto kolei żel. półn. Ces. Ferdynanda $209\frac{1}{8}$—$209\frac{3}{4}$. Wiéd.-Rabskie — — —. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej 215 — 217. Detto Tyrnawskiej 1. wydania 18 — 20. Detto 2. wydania 25 — 30. Detto Edynburgsko-Neusztadzkiej $90\frac{1}{2}$ — 91. Detto żeglugi parowej 559 — 560. Detto 11. wydania —. Detto 13. wydania 527 — 528 Prior. obl. Lloydy (w srebrze) 5% 89 — 90. Północn. kolei 5% $78\frac{1}{2}$ — 79. Glognickie 5% 71 - 72. Obligacye Dun. żeglugi par. 5% 76 — 77. Detto Lloyda 395 — 398. Detto młyna parowego wiedeń. 106 — 108 Renty Como $13\frac{3}{4}$ — 14. Esterhazego losy na 40 złr. — — —. Windischgrätza losy 23 — $23\frac{1}{4}$ Waldsteina losy $24\frac{3}{4}$ — 25. Keglevicha losy 10 — $10\frac{1}{2}$. Cesarskich ważnych dukatów Agio $13\frac{3}{4}$—$13\frac{7}{8}$.

(Kurs pieniężny na giełdzie wiéd. d. 17. grudnia o pół do 2. po południu.)

Ces. dukatów stęplowanych agio $13\frac{3}{4}$. Ces. dukatów obrączkowych agio $13\frac{1}{4}$. Ros. imperyały 8.47. Srebra agio 11 gotówką.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 21 grudnia.

Obligacye długu państwa 5% $74\frac{7}{16}$; $4\frac{1}{2}$% $65\frac{7}{8}$; 4% — 4% z r. 1850 3% —; $2\frac{1}{2}$% —. Losowane obligacye 5% —; Losy z r. 1834 za 1000 złr. —; z. r. 1839 125. Wiéd. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —; Akcye bank 907. Akcye kolei półn. $2142\frac{1}{2}$. Glognickiej kolei żelaznej. —. Odenburgskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 586. Lloyd —. Galic. l. z. w Wiédniu —. Akcye niż.-austr. Towarzystwa eskomptowego a 500 złr. — złr.

Amsterdam l. 2. m. —. Augsburg $110\frac{5}{8}$. 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt $109\frac{1}{2}$ 2. m. Hamburg $81\frac{1}{4}$ 2. m. Liwurno — l. 2. m. Londyn 10 - $48\frac{1}{2}$. l. m. Medyolan 110 l. Marsylia $128\frac{1}{2}$ Paryż $128\frac{5}{8}$. Bukareszt —. Konstantynopol —. Smyrna —; Agio duk. ces. $14\frac{1}{8}$. Pożyczka z roku 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —; 5% niż. austr. obl. indemn 77 innych krajów koron. $69\frac{1}{4}$; renty Como —; Pożyczka z roku 1854 $96\frac{3}{4}$. Pożyczka narodowa $77\frac{3}{8}$ C. k. austr. akcye skarb. kolei żelaz. po 500 fr. $340\frac{1}{4}$ fr.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 21. grudnia.

PP. Wiśniewski Tad., z Krakowa. — Kielanowski Tytus, z Gródka. — Kuźmiński Leon, dr. praw, z Tarnopola. — Linzbauer Edward, c. k. radzca szkół, z Przemyśla. — Paszkucki Ign., z Rzędowiec. — Niezabitowski Napol, z Nakła. — Torosiewicz Maur., z Ostrowa. — Łodyński Piotr, z Prusinowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 21. grudnia.

Hr. Komorowska Józefa, do Chrobrowa. — Hr. Dzieduszycki Wład., do Połonicy. — PP. Obertyński Leop., do Stronibab. — Zagórski Miecz., do Walkowa. — Mysłowski Józef, do Dzwiniacza. — Ochocki Sew., do Grzanowie. — Łaszowski, do Kopyczyniec. — Schilletz, c. k. pułkownik, do Krakowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 20. grudnia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zrana	335.03	— 22.6°	100.0	półn.-zach. sł.	pogoda
2 god. pop.	334.06	— 14.8°	88.8	półn.-wsch. „	„
10 god. wie.	332.29	— 12.7°	98.2	„ ci.	pochmurno

Termina

sprzedaży, kupna, dzierzawy, licytacyi i t. d.

Dnia 27. grudnia: Wydzierzawienie podatku konsumcyjnego w Sanoku. Licytacya na transport tytoniu za pomocą ofert z terminem po dzień 8. stycznia w Zaleszczykach.

Dnia 8. stycznia: Licytacya na dostawę potrzebnych artykułów do komisyi mundurów wojskowych za pomocą ofert do krajowej komendy armii.

Dnia 10. stycznia: Licytacya $\frac{1}{5}$ części realności Kindlera w Stanisławowie.

Dnia 11. stycznia: Licytacya części dóbr Małkowa we Lwowie.

Dnia 12. stycznia: Licytacya sumy 57.304 złp. na dobrach Torki i Zboiska we Lwowie.

Dnia 15. stycznia: Licytacya na dostawę artykułów do komisyi mundurów wojskowych za pomocą ofert do naczelnej komendy armii w Wiédniu.

KRONIKA.

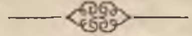
Niewydawany od roku 1848 ogólny szematyzm państwa wyjdzie na rok następujący. Będzie to dzieło tem obszerniejsze, że oprócz wyszczególnienia wszystkich c. k. urzędników wymieni oraz i członków izb handlowych, konsistoryów, uniwersytetów i wszelkich związków i stowarzyszeń.

— Mikołajew, jak twierdzą, zmienił się do niepoznania. Właściwe dzieła warowne poczynają się już trzy wiorst za miastem w miejscu, gdzie Inguł wpada do Bogu. Trzy rzędy redut wzbraniają wszelkiego przybliżenia, a do 400 dział strzeżą przystępu do miasta. W mieście samem demolowano mnóstwo ciasnych domów, a nawet całe ulice, powznoszono zaś natomiast olbrzymie kasarnie, szpitale i ochronne od pocisków bomb i granatów magazyny na amunicyę i żywność. Dawny gmach admiralicyi ma być zmieniony na warownię i zwać się „Admirał Łazarew“. W ogóle panuje w twierdzy nadzwyczajny ruch i nieustanna czynność. Most od wieski Wawarow zastawiony jest nieprzerwanie działami i wozami amunicyjnemi.

— „Morning Chronicle donosi: Robert Feast posłał do Krymu częścią na okręcie „Asprey“, częścią na innych okrętach angielskich 2000 Plum-Pudingów, ażeby zawczasu przybyły na święta Bożego Narodzenia. Pasztety, spodziewa się, na świeżości nie stracą, bo zamknięte są szczelnie w puszkach cynowych o 2ch oddziałach.

Przewodnik lwowski.

— Aptéka p. Franciska Tomanka pod „srebrnym orłem“ na krakowskiem rozpoczęła w ciągu bieżącego roku hurtowny handel pijawkami, i tak bogate sprowadziła zapasy, że zwyczajną w zimie cenę pijawek (8 złr. kopa) zniżyła na 5 złr. m. k. Pomieniona aptéka utrzymuje także wyłączny we Lwowie skład mydeł lekarskich paryzkiej „Société hygienique“, tudzież skład roślinnych cukierków Dra Kocha, szwajcarskiego soku z ziół (jus des fleurs alpines) i herbaty rosyjskiej w jak najlepszym gatunku.

Przy dzisiejszej Gazecie Nr. 51. Dodatku tygodniowego.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* Z c. k. galic. drukarni rządowej.